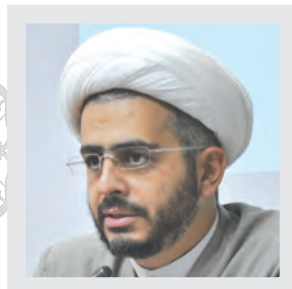

کارآمدسازی علوم حوزوی برای تمدن سازی

«تحقیق» در حوزه علمیه مشهد در افق ۱۴۰۴ چگونه می تواند باشد؟

حجت الاسلام والمسلمین عبدالحمید واسطی

حوزه علمیه مشهد مقدس در افق ۱۴۰۴ که زمان ارزیابی وضعیت کشور در فضای جهانی است، می تواند در محور «تحقیقات» چنین چشم اندازی را داشته باشد: حوزه های پژوهش محور که براساس نقشه علمی، دارای محصولات علمی با کیفیت افزایی مستمر و تبادل است و در جهت عملیاتی کردن کارآمدی دین در برنامه سازی برای توسعه شبکه ای و کارآمد کردن علوم حوزوی برای کیفیت افزایی در زندگی فردی، اجتماعی و تمدن سازی الهی حرکت می کند. این تعبیر دارای خصوصیات زیر است:

- * حاکمیت تحقیق بر کلیه فرآیندهای سیستم (آموزش، مدیریت، خدمات، ارزیابی و مدارس پژوهش محور).
- * حرکت به سمت ساختارهای پژوهشی مانند گروه ها و انجمن های علمی، مراکز تحقیقاتی تخصصی.
- * حرکت براساس نقشه علمی که نیازشناسی و مسئله شناسی و موضوع شناسی در آن با اولویت بندی و مرحله بندی و طیف گذاری، انجام شده است و حوزه، روزمره و تابع مسائل نیست؛ بلکه پیشرو، اثرگذار و تحول زاست.
- * نظام تحقیقات در این حوزه، متمرکز بر خروجی و محصول محور است، نه متمرکز بر فرآیندهای تحقیق.
- * نظام تحقیقات در این حوزه، متمرکز بر کیفیت محصول است، نه کمیت در کل و نه کمیت در هر تحقیق، از قبیل تعداد صفحات؛ و رقابت در محیط تحقیقات را در کیفیت افزایی قرار داده است، به طوری که هر

- گاه صحبت از تحقیقات مفید و قابل اعتماد می شود، انگشت اشاره به سوی حوزه مشهد باشد.
- * این کیفیت افزایی به صورت مستمر انجام می شود و سیستم مدام خود را نقد و اصلاح می کند.
- * محصول متمایز و اختصاصی تحقیقات حوزه مشهد، محصولات با محتوای عملیاتی سازی کارآمدی دین است.
- * فضای این کارآمدی، هم مربوط به نظام و سیستم فکری است و هم سیستم قانونی و سیستم فرهنگی.
- * زمینه این کارآمدی، حرکت به سوی تمدن سازی است و معادلات توسعه را ارائه می دهد.
- * این توسعه، توسعه شبکه ای است که برآیند مطلوبیت جسمی، مطلوبیت فکری، مطلوبیت روحی، مطلوبیت جمعی (در مقیاس خانواده، شهر، کشور، منطقه و بین الملل)، مطلوبیت محیطی و مطلوبیت پایدار (با میل به سوی بی نهایت و ابدیت).
- * هویت این توسعه، کیفیت افزایی در زندگی با محورهای فوق است. شاخص های کیفیت در زندگی عبارتند از: آگاهی، سلامت، امنیت، درآمد مناسب، ارتباطات موثر، آرامش روحی.
- * تحقیقات در این حوزه، تاثیر علوم حوزوی در افزایش کیفیت زندگی را ملموس و عملیاتی می کند.
- * کلیه محصولات در این حوزه،

خداافزاست؛ یعنی مخاطب در اثر برقراری ارتباط با آن ها، حس درونی اش از حضور خداوند و صفات او تقویت می شود.

شاخص های چشم انداز:

این چشم انداز، آینده ساز و زمینه ساز برای تغییر همگانی به سوی مطلوب است؛ از اصطکاک های فرعی عبور می کند، بر چالش اصلی متمرکز می شود و پاسخی برای مطالبات در سطح ملی و جهانی خواهد بود. انتظارات ذی نفعان (طلاب، مدرسان، مدیریت حوزه، مراکز تحقیقاتی برون حوزوی، مدیریت جامعه، مراکز تحقیقاتی خارج از کشور) را برآورده می کند، نقش دین در زندگی را مشخص می کند و جایگاه حوزه مشهد را در میان رقبا می نمایاند.

الگوی مراکز تحقیقاتی، محصولات تحقیقاتی و مدیریت پژوهش را تعیین و نهادینه شدن فرهنگ پژوهش را ترسیم کرده است و به پژوهش های میان رشته ای توجه دارد.

و در نهایت، تولید علم و نهضت نرم افزاری + کیفیت افزایی + مهارت محوری + مهندسی فرهنگی + تمدن سازی + خداافزایی در آن لحاظ شده است.

این چشم انداز با بررسی جهان بینی و مبانی ارزشی مورد نظر، بررسی نیازها و اولویت بندی آن ها، بررسی محیط و رقبا و عوامل اثرگذار و اثرپذیر، بررسی چالش های ممکن

با بررسی نقاط ضعف، قوت، فرصت و تهدید، بررسی سناریوهای ممکن در روند حوزه در آینده و با توجه به هویت چشم انداز که «هدایت منابع با کمترین اتلاف به سوی هدف مورد نظر» است، تدوین شده است.

محورهای عملیاتی:

- پوشش نیازهای تحقیقاتی کشور براساس نقشه علمی
- تحقیقات برتر در جشنواره های تحقیقاتی حوزه ها و علوم انسانی
- شناخته شدن به عنوان مرکز تحقیقات علوم و معارف اسلام
- تولید سیستم های زندگی براساس نگرش اسلام
- گروه های برتر در جدول مسابقات پژوهشی
- * رتبه اول در:
- * رصد نیازها و مسائل جهانی
- * آینده شناسی
- * اولویت بندی نیازها و مسائل
- * موضوع شناسی
- * دقیق سازی و شفاف سازی مفاهیم و زمینه سازی استفاده عملی از آن ها
- * کیفیت تولید کتب درسی پژوهش محور
- * کیفیت تولید تمرین ها و امتحانات پژوهش محور
- * کیفیت تولید بسته های آموزشی کاربردی علوم و معارف اسلام برای فضای عمومی و تخصصی جامعه
- * کیفیت دروس خارج پژوهش محور و مدارس پژوهش محور
- * کیفیت پاسخ گویی به شبهات
- * کیفیت کرسی های نظریه پردازی
- * کیفیت مشاوره های فرهنگی،